

V VINUM ^{ET}
SPIRITUS

Politiek Memorandum

Verkiezingen 2024

Onze visie op een effectief en duurzaam alcoholbeleid

Als vertegenwoordiger van de sector van wijn en gedistilleerde dranken in België wil Vinum Et Spiritus Association Belgium **een betrouwbare partner** zijn voor de overheid en voor expertisecentra, door op een transparante en constructieve manier in dialoog te treden met hen. En door hen de hand te reiken om samen de rol van onze sector in onze toekomstige samenleving te bepalen.

Feit is dat de consumptie van wijn en gedistilleerde dranken ingebed zijn in onze traditie, cultuur en levensstijl. Tegelijkertijd zijn consumenten op zoek naar een evenwichtige levensstijl en willen ze geïnformeerde keuzes kunnen maken. **Het debat over alcohol verdient daarom cijfers en feiten**, geen waardeoordelen.

In dit memorandum bundelen we op overzichtelijke wijze onze prioriteiten en aanbevelingen voor **een positief en toekomstgericht alcoholbeleid**.

Een beleid dat inzet op een veilige en duurzame toekomst voor onze consumenten en samenleving, door middel van promotie van verantwoorde alcoholconsumptie en een gerichte en doortastende aanpak van alcoholmisbruik, zonder daarbij gematigde consumenten te stigmatiseren.

Een beleid dat inzet op een rendabele en duurzame toekomst voor onze leden, door middel van een gerichte en doortastende aanpak van de fiscaliteit, die voor meer inkomsten zorgt zonder daarbij de competitieve positie van de Belgische economie in het gedrang te brengen.

Wij geloven in een effectief en duurzaam alcoholbeleid. Op voorwaarde dat alle maatschappelijke actoren – de overheid, maar ook de sector - hierbij betrokken worden. **Samen maken we deel uit van de oplossing.**

Index

1. De Belgische sector van wijn en gedistilleerde dranken in kerncijfers
2. Maatschappelijke context
3. Principe van gelijkwaardigheid tussen alcoholhoudende dranken
4. Intenties van de sector

5. Prioriteiten en aanbevelingen

5.1 Beleidsprioriteit : een alcoholplan dat misbruik aanpakt en gezondheidswinsten boekt

- Aanbeveling 1** Betrek de sector bij de uitwerking en implementatie van een Alcoholplan dat misbruik gericht aanpakt en tegelijk inzet op preventie, gematigde consumptie en informatieverstrekking.
- Aanbeveling 2** Keur een wet goed om de verstrekking en het gebruik van alle alcohol enkel toe te laten vanaf de minimum leeftijd van 18 jaar.
- Aanbeveling 3** Schep een kader voor reclame, marketing en promotie van alcohol, waarin regulering en zelfregulering elkaar versterken.
- Aanbeveling 4** Maak van sensibilisering rond verantwoorde alcoholconsumptie een absolute prioriteit voor de Gewesten, en geef de sector hierin ook een actieve stem.

5.2 Beleidsprioriteit: een fiscaal kader dat waarde creëert voor alle betrokken actoren

- Aanbeveling 5** Hanteer een transparante en verdedigbare accijnsarchitectuur die wordt afgestemd op de maatschappelijke kost van alcohol en gestoeld is op een gelijke behandeling van alle alcoholhoudende dranken.
- Aanbeveling 6** Hanteer een beleid dat rekening houdt met de inflatie en dat de fiscale lasagne aanpakt, zodat onze competitiviteit ten opzichte van onze buurlanden wordt hersteld.

5.3 Beleidsprioriteit: een wettelijk kader voor een duurzame en rendabele sector

- Aanbeveling 7** Voer een duurzaam alcoholbeleid, gebaseerd op een evenwichtige wetenschappelijke analyse en waarin gematigde consumptie een onderdeel kan zijn van een gebalanceerde levensstijl.
- Aanbeveling 8** Pas een beleid toe dat informeren van de consument via digitale etiketten toelaat.
- Aanbeveling 9** Werk een beleid uit gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen om verpakking en verpakkingsafval te vermijden en/of te reduceren.
- Aanbeveling 10** Voer een beleid op vlak van herbruikbare verpakkingen dat rekening houdt met de eigenheid en mondiale keten van de sector.

1. De Belgische sector van wijn en gedistilleerde dranken in kerncijfers

België telt meer dan **330 lokale distilleerders, wijnproducenten en bottelaars**, maar ook **tallose internationale producenten** die in ons land actief zijn. Het zijn stuk voor stuk pioniers, maar vooral ook gedreven ondernemers die hun passie, kennis en vakmanschap met consumenten willen delen, zodat zij – bij het nuttigen van een glas – fijne momenten kunnen beleven. Hun succes is gebaseerd op vaardigheden, tradities en unieke recepten die vaak van generatie op generatie zijn doorgegeven. Al die actoren samen zorgen voor zowel directe als indirecte tewerkstelling en vertegenwoordigen een **belangrijke maatschappelijke, economische en fiscale bijdrage** in ons land.

Bronnen cijfers: VES 2022, Euromonitor 2022

Wie we vertegenwoordigen:

 259
wijnbouwers

157 in Vlaanderen
73 in Wallonië

 73
stokerijen
likeurfabrieken

44 in Vlaanderen
25 in Wallonië
4 in Brussel

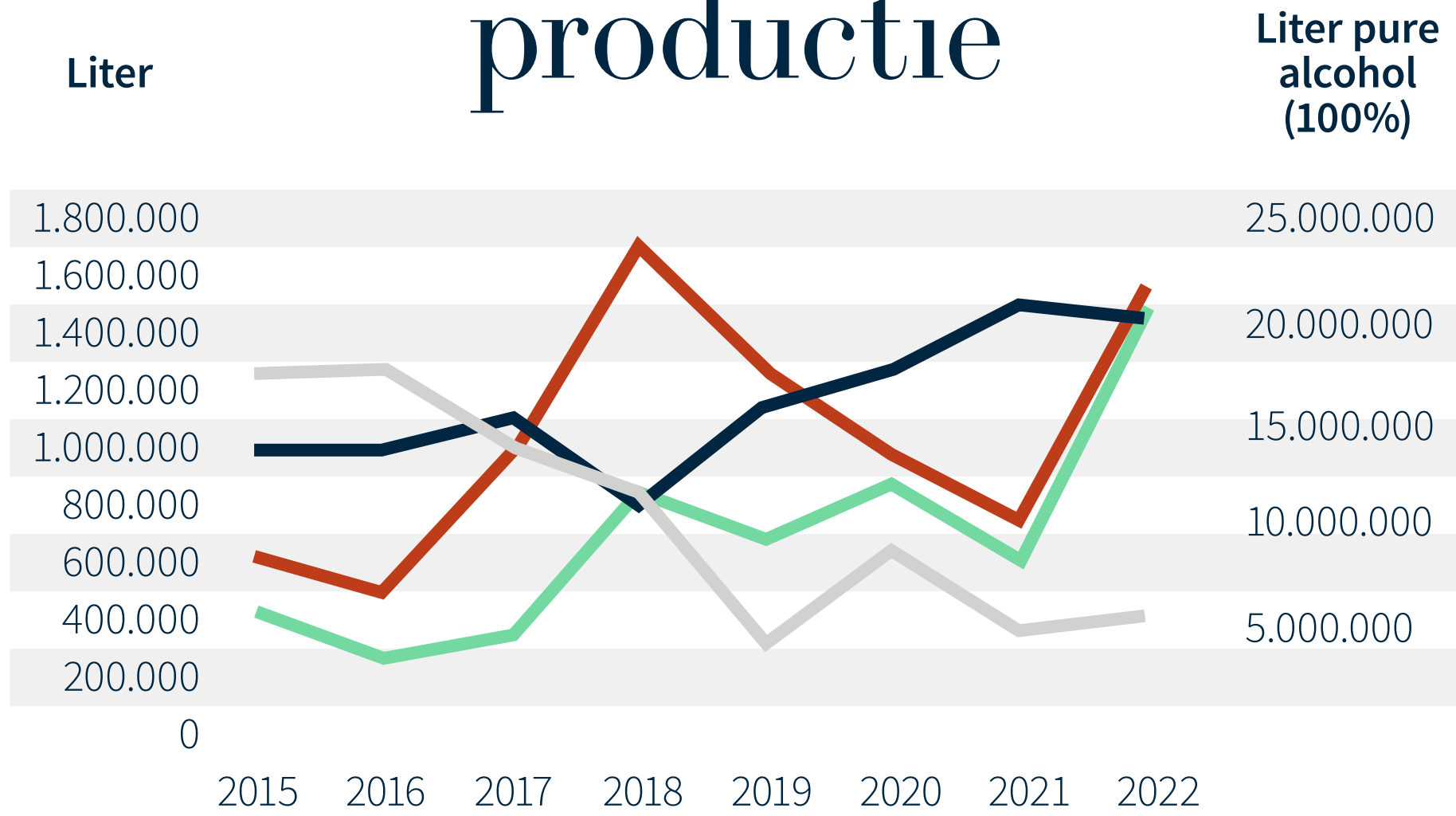
Tewerkstelling

 35.000

directe en indirecte arbeidsplaatsen

KERNCIJFERS

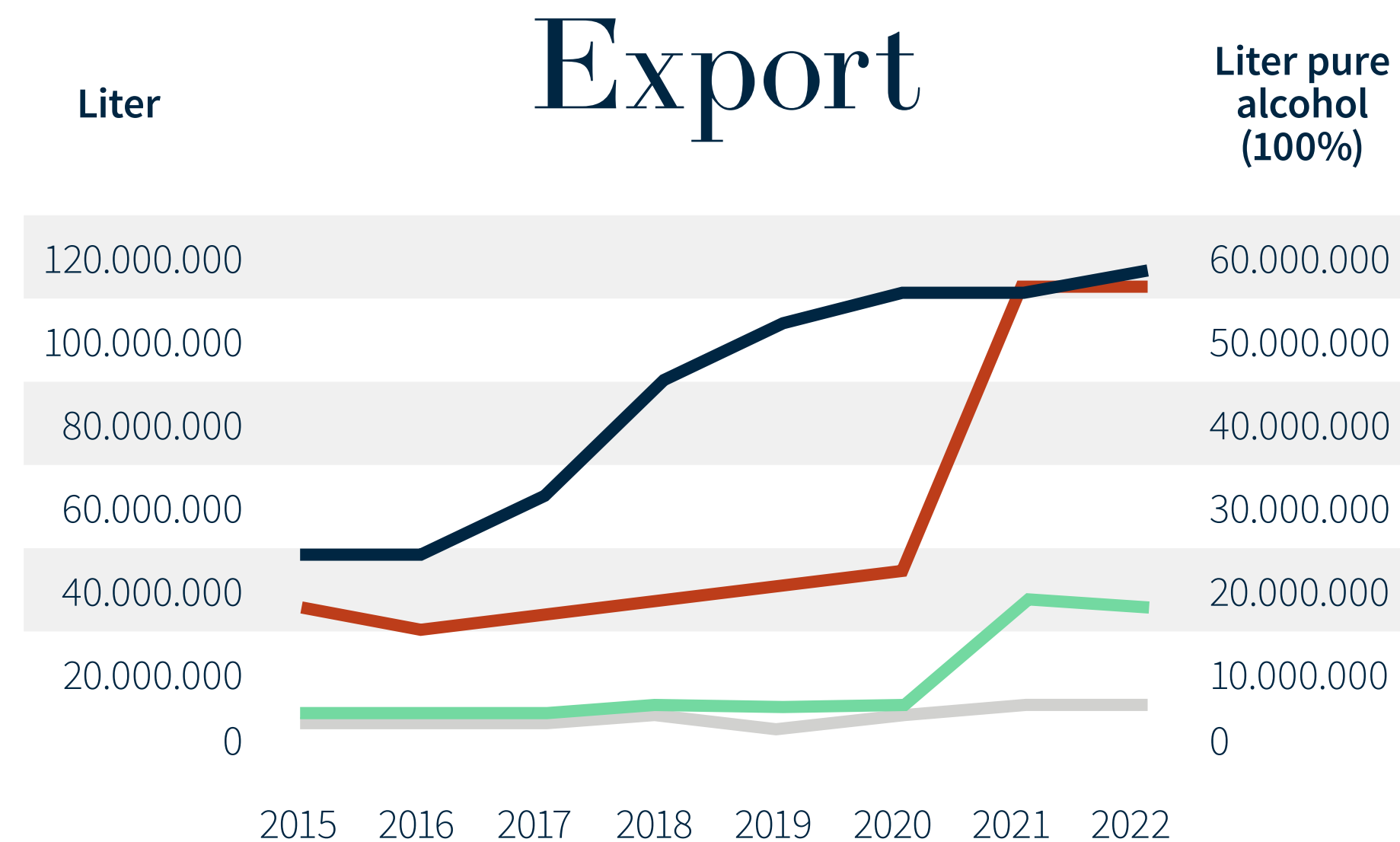
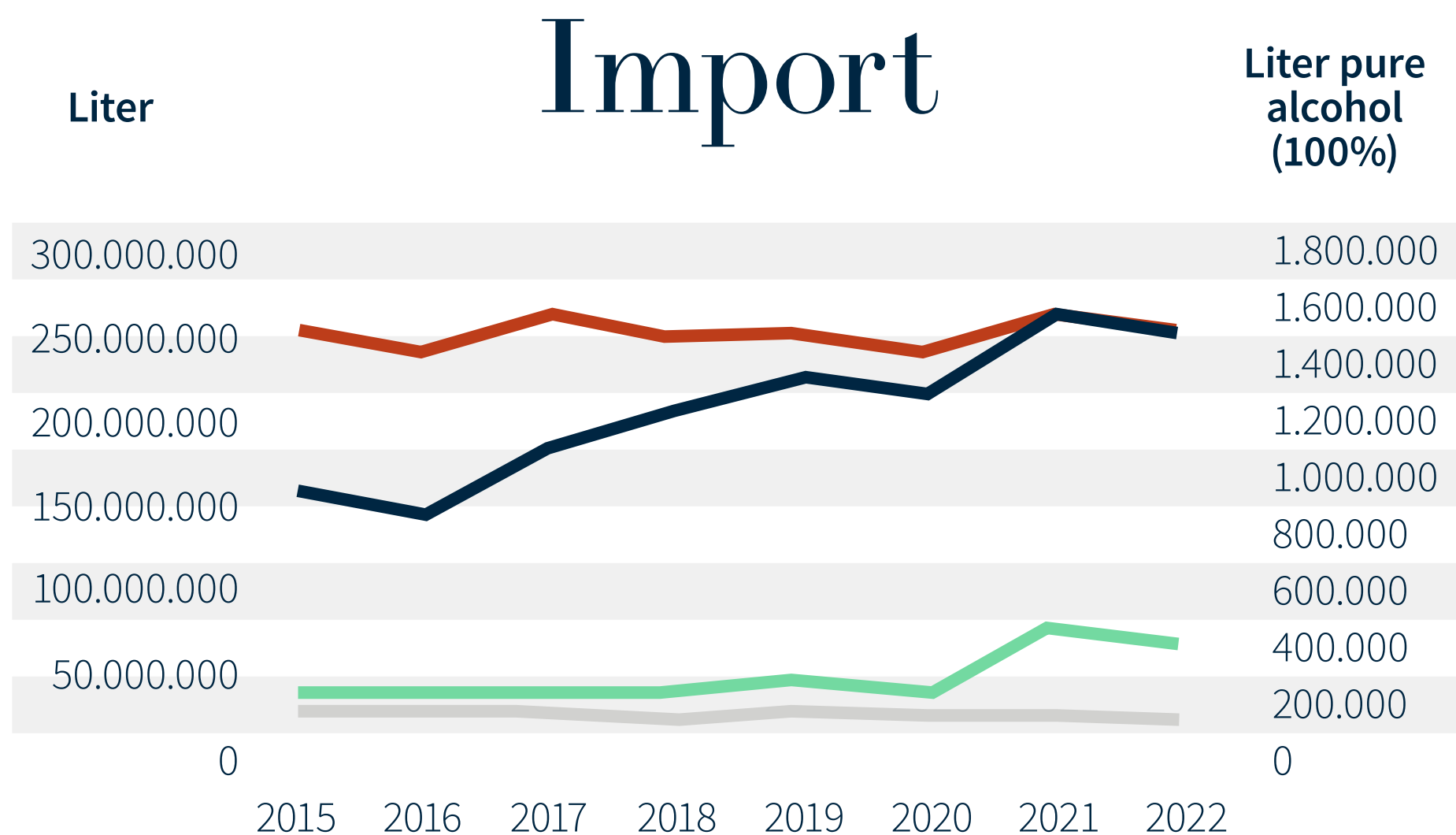
Belgische productie

- Wijn
- Mousserend
- Spirits (VES leden)
- Tussenproduct

Bronnen cijfers: FOD Economie, Vinum Et Spiritus, Statbel

KERNCIJFERS

Top 10

2022

Land	Wijn Liter	Land	Mousserend Liter	Land	Spirits LPA(100%)
1 Frankrijk	98.314.890	Italië	30.999.355	Frankrijk	8.054.663
2 Italië	35.479.133	Spanje	18.738.923	Italië	5.629.494
3 Duitsland	25.855.349	Frankrijk	14.598.707	Duitsland	5.599.413
4 Spanje	19.123.879	Nederland	2.163.078	Luxemburg	5.396.282
5 Zuid-Afrika	15.671.554	Duitsland	1.217.281	Nederland	4.751.748
6 Nederland	14.024.415	Luxemburg	736.596	UK	2.832.668
7 USA	11.371.749	Argentinië	104.783	Spanje	1.294.925
8 Australië	9.648.395	Zuid-Afrika	62.177	Zweden	1.021.740
9 Chili	7.618.312	Chili	57.108	Ierland	696.334
10 Portugal	6.320.635	Australië	32.775	Mexico	577.656

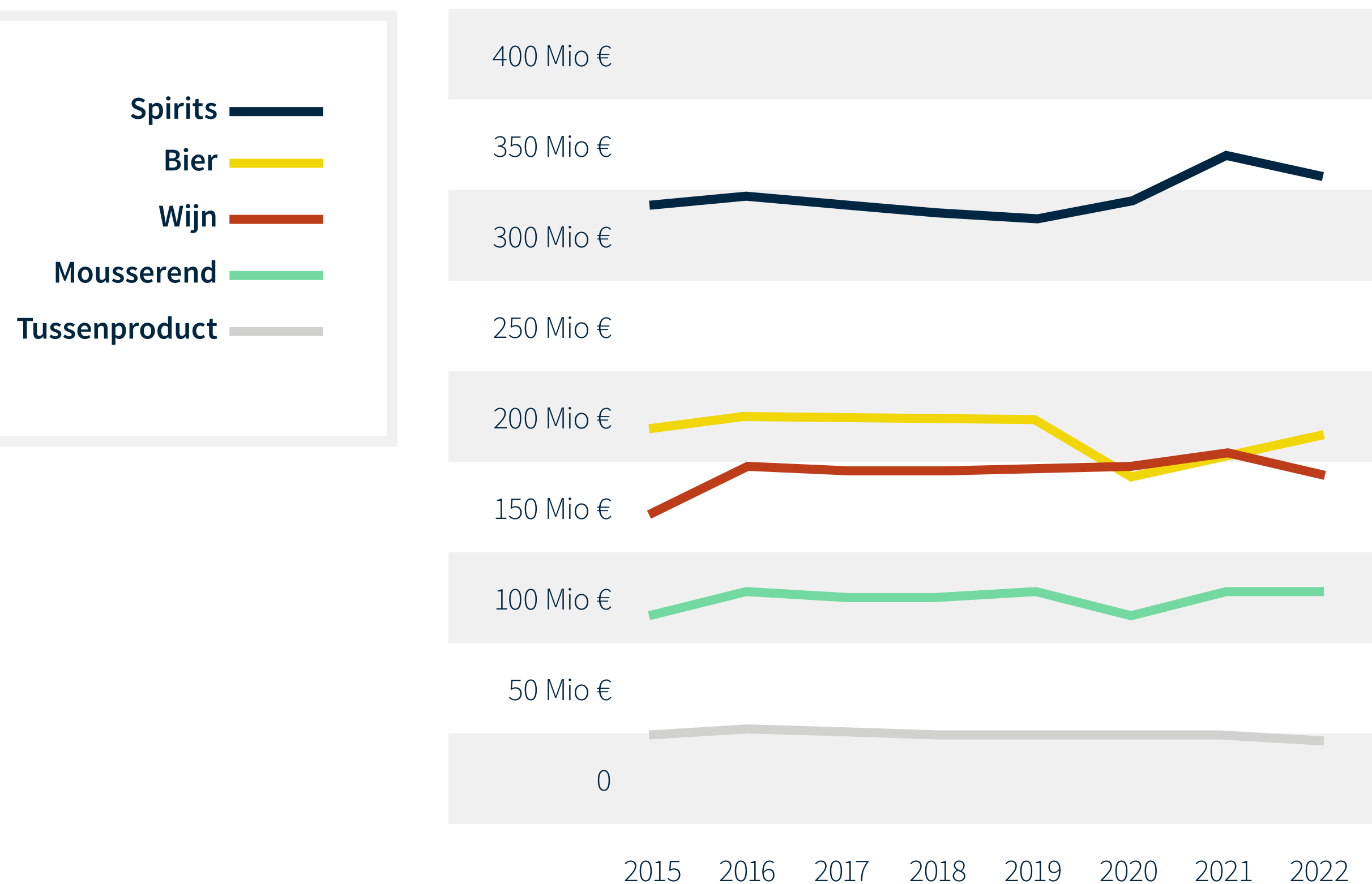
Top 10

2022

Land	Wijn Liter	Land	Mousserend Liter	Land	Spirits LPA(100%)
1 UK	77.222.652	UK	22.631.676	Nederland	14.458.287
2 Frankrijk	15.293.601	Nederland	1.464.627	Frankrijk	8.180.632
3 Nederland	7.174.179	Luxemburg	1.248.834	Luxemburg	5.881.344
4 Luxemburg	3.418.461	Japan	409.213	UK	5.795.689
5 Duitsland	1.003.778	Cyprus	293.888	Duitsland	2.410.606
6 Canada	829.900	Frankrijk	244.513	Nigeria	2.299.119
7 Ierland	764.010	Australië	237.613	Italië	2.111.673
8 USA	700.303	Griekenland	224.930	Spanje	1.698.949
9 Zweden	446.615	USA	205.210	Australië	977.020
10 Oekraïne	308.363	Canada	138.841	Ghana	871.398

KERNCIJFERS

Belgische Accijnsontvangsten Alcoholhoudende Dranken

2016: Beperkte toename ondanks sterke tariefverhoging sinds 01.11.2015.

2016-2019: De verhoopte méér-ontvangsten blijven uit terwijl vooral de inkomsten uit accijnzen op spirits sterk dalen ten gevolge van de toename in grensaankopen.

2020-2021: De langdurige sluiting van landsgrenzen tijdens de corona pandemie maakt grensaankopen onmogelijk waardoor gedistilleerde dranken opnieuw bij Belgische handelaars worden gekocht en de accijnsontvangsten hierop toenemen. Een omgekeerde evolutie bij bier en mousserende wijnen: enerzijds door de sluiting van de horeca en anderzijds omdat er door de negatieve sfeer tijdens de pandemie minder reden en gelegenheid tot feesten bestond.

2021-2022: De geleidelijke afbouw van de lockdown leidde tot het herstel van de bierverkoop maar zeker ook tot een toename van grensaankopen naar pre-corona niveau's waardoor vooral de accijnsinkomsten op gedistilleerde dranken en wijnen dalen.

2. Maatschappelijke context

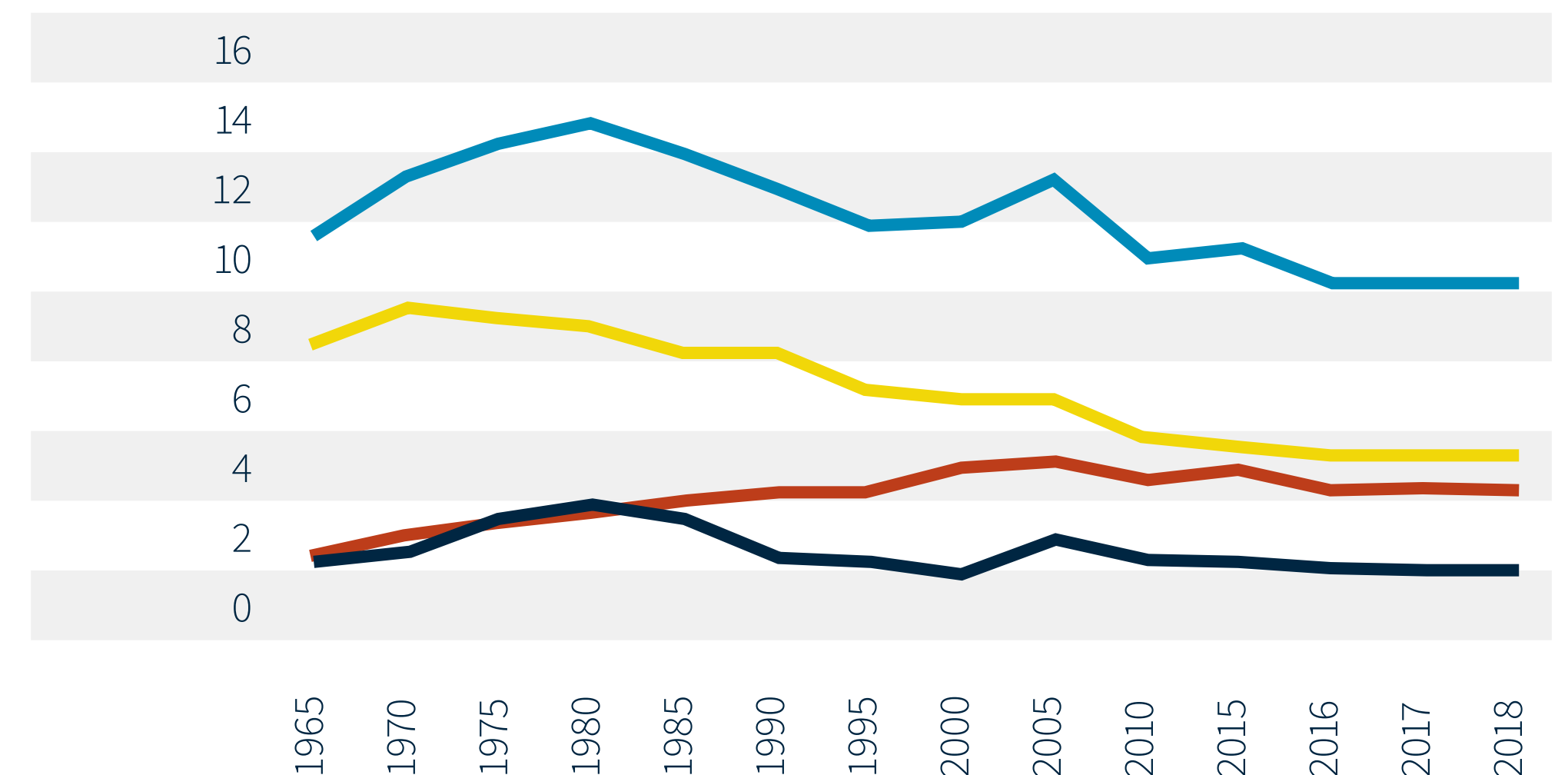
Feit of Fabel? “De Belg drinkt te veel”

De Belg is een Bourgondiër – we houden van lekker eten, maar ook van een goed glas. Maar is er ook echt sprake van overdaad? Uit recente cijfers (WHO, 2021) blijkt alvast dat de Belg met gemiddeld 10,8 liter pure alcohol, per capita, per jaar, zich in de buik van het Europese peloton bevindt. Italië (8 liter) en Tsjechië (14,3 liter) vertegenwoordigen daarbij de uitersten binnen het Europese spectrum. Volgens het WHO daalt de per capita consumptie in België zelfs al sinds de jaren '80.

In 2008 dronk nog 9%¹ van de bevolking overmatig (= meer dan 14 glazen alcohol per week voor vrouwen en meer dan 21 glazen alcohol wekelijks voor mannen, volgens de consumptierichtlijnen van het WHO), terwijl dat in 2019 al gedaald was tot 6%.

Per capita consumptie van alcoholische dranken in België (bevolking +15)

¹ Drieskens, S., Charafeddine, R., Demarest, S., Gisle, L., Tafforeau, J. & Van der Heyden, J. (2019). Health Interview Survey, Belgium, 1997 - 2001 - 2004 - 2008 - 2013 -2018: Health Interview Survey Interactive Analysis. Brussels: WIV-ISP.

Verschillen tussen leeftijdsgroepen

82% van de volwassenen drinkt alcohol, maar 94% van die groep doet dat op een gematigde manier². In 2003 gaf 82,4% van de -16-jarigen toe wel eens alcohol te drinken, en inmiddels is dat percentage verder gedaald naar 50,5%³.

Volgens het VAD zit alcoholconsumptie in België voor de meeste leeftijdsgroepen onder de 10 glazen per week, de consumptierichtlijn die sinds eind 2015 gehanteerd en tot op heden erkend wordt door de Minister van Volksgezondheid.

Enkel de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar nuttigt meer dan 10 glazen per week. Het aandeel problematische alcoholconsumptie is dan ook het grootst bij deze specifieke groep en gaat in stijgende lijn (+16% tegenover 2001).

Daarnaast verdient ook de leeftijdsgroep van 55+ de nodige aandacht, gezien dagelijkse consumptie bij deze groep ook goed is ingeburgerd.

Verschillen tussen alcoholhoudende dranken

We stellen ook vast dat de bierconsumptie in België hoger ligt⁴ dan het gemiddelde in de EU, terwijl de Belg minder wijn en gedistilleerd drinkt dan het Europese gemiddelde (WHO, 2021). Bij de Belgische jongeren (leeftijd 12-18) geeft 69% aan bier gedronken te hebben tijdens hun laatste gelegenheid, terwijl slechts 23% een glas wijn of gedistilleerde drank op had.

CONCLUSIE

Feiten en cijfers geven aan dat verantwoorde alcoholconsumptie de norm is in België. We pleiten dan ook voor een alcoholplan dat misbruik vooral gericht aanpakt en nog steeds ruimte laat voor gematigde en verantwoorde consumptie.

² Drieskens, S., Charafeddine, R., Demarest, S., Gisle, L., Tafforeau, J. & Van der Heyden, J. (2019). Health Interview Survey, Belgium, 1997 - 2001 - 2004 - 2008 - 2013 -2018: Health Interview Survey Interactive Analysis. Brussels: WIV-ISP.

³ Rosiers, J., Coghe, E., Peeters, H., Peleman, K., Van Damme, J. (2020). VAD-leerlingenbevraging in het kader van een Drugbeleid Op School. Syntheserapport schooljaar 2018-2019. Brussel: VAD.

⁴ Factsheet alcohol, VAD, 2021

3. Principe van gelijkwaardigheid tussen alcoholhoudende dranken

Er zijn voldoende aanwijzingen dat de gevolgen van alcohol drinken gelinkt zijn aan de wijze waarop alcohol wordt geconsumeerd - door wie, in welke hoeveelheden en hoe vaak - en niet afhangen van het type of de sterkte (ABV) van een bepaalde drank. Het gehalte zuivere alcohol van een standaard glas pils, wijn of gedistilleerd is immers dezelfde (10 gram) en heeft dan ook eenzelfde impact op het lichaam⁵. Ons lichaam maakt kortom geen onderscheid tussen het soort alcohol dat we drinken, terwijl de Belgische wetgever dat wel doet. Wijn en gedistilleerde dranken enerzijds en bier anderzijds worden op een verschillende wijze behandeld, maar dat is niet gestoeld op objectieve criteria en het werkt daardoor de onduidelijkheid in de hand.

In de wetenschappelijke literatuur is er een brede acceptatie van het principe van gelijkwaardigheid tussen alcoholhoudende dranken. Die acceptatie is gebaseerd op onderzoeken naar ethanol, ongeacht of die wordt geconsumeerd als bier, wijn of gedistilleerde drank. Ook de gezondheids- en beleidsaanbevelingen van bijvoorbeeld de WHO, OESO, IARC en andere organisaties richten zich op alcohol, niet op verschillen tussen bier, wijn en gedistilleerde dranken. **Geen enkele alcohol is kortom intrinsiek ‘veiliger’ of ‘gevaarlijker’ dan een andere.**

Vinum Et Spiritus is daarom vragende partij om de bestaande wetgeving te harmoniseren tussen de verschillende soorten alcoholhoudende dranken en werk te maken van een betere controle op de correcte naleving ervan. Een doorgedreven harmonisering van de bestaande regels biedt uitzicht op een efficiënte communicatie en sensibilisering, en zodoende op een effectiever alcoholbeleid.

4. Intenties van de sector

Verantwoord ondernemen promoot verantwoord drinkgedrag

Vinum Et Spiritus is bereid om samen met haar leden en in overleg met federale en regionale overheden, verdere initiatieven te nemen die een duurzame toekomst voor consumenten, de sector én de samenleving helpen waarborgen.

Dit impliceert initiatieven omtrent:

- informeren van consumenten
- verantwoorde reclame
- preventie, bewustmaking en aanmoediging tot verantwoord gedrag
- ontwikkeling en promotie van laag- en niet alcoholische alternatieven
- fiscaliteit gestoeld op maatschappelijke kost
- beleid

Informeren van consumenten

Gematigde alcoholconsumptie begint met correcte informatie over de producten en hun impact op ons lichaam en de omgeving. Het is cruciaal dat consumenten accurate en begrijpelijke informatie ontvangen, zodat ze weloverwogen beslissingen kunnen nemen over of, hoe en hoeveel alcohol ze consumeren.⁶

Bovenop de wettelijk verplichte informatie biedt een groeiend aantal leden van Vinum Et Spiritus geheel vrijwillig extra informatie aan, zodat consumenten verantwoorde keuzes kunnen maken over alcoholconsumptie. Onder andere door de vermelding op het etiket van de energiewaarde per 100ml en per standaard consumptie-eenheid. Deze informatie biedt een passende ondersteuning voor een consumptierichtlijn die in heel het land op een uniforme wijze zou kunnen geofficialiseerd en uitgedragen worden.

De ontwikkeling van digitale etiketten biedt de mogelijkheid om consumenten en verdelers op een voor hen begrijpbare wijze nog meer aanvullende en gedetailleerde informatie te verstrekken. De officiële erkenning van deze informatiedrager zou ons in staat stellen om de verspreiding van deze informatie te maximaliseren.

⁶ Cancer Prev, 2013. 14: 4965-72; Bagnardi, V., et al., Alcohol consumption and site-specific cancer risk: a comprehensive dose-response meta-analysis. Br J Cancer, 2015. 112: 580-93; Piano, M.R., Alcohol's effects on the cardiovascular system. Alcohol Res, 2017. 38: 219-241.

Verantwoorde reclame

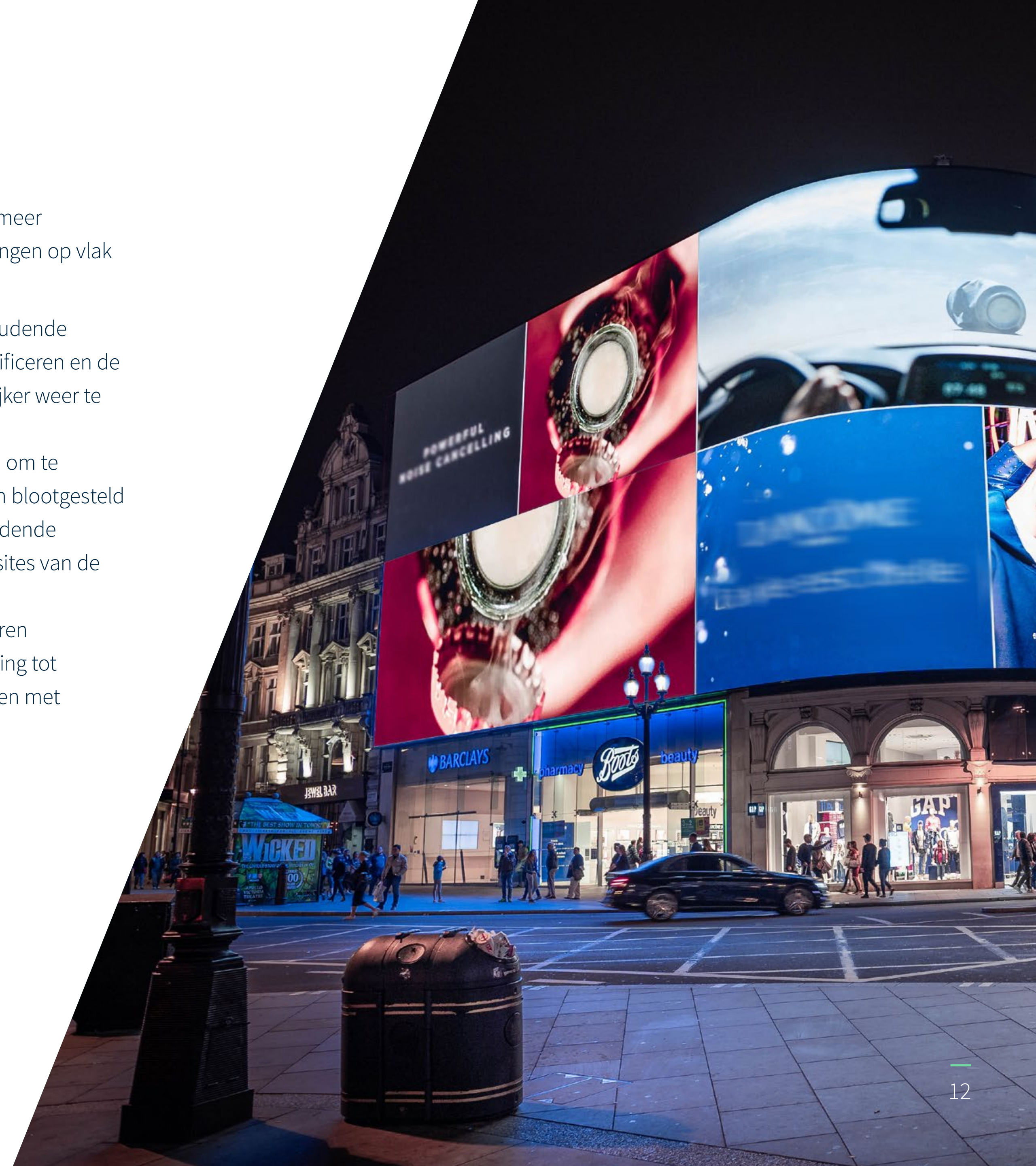
In samenwerking met alle schakels die samen de keten van de economische actoren vormen, zetten we ons in voor verantwoorde reclame door het bestaande covenant inzake reclame voor en marketing van alcoholhoudende dranken aan te passen aan de gewijzigde maatschappelijke trends en verwachtingen.

De leden van Vinum Et Spiritus sturen aan op verder overleg met de keten en bevoegde overheden omtrent nieuwe initiatieven voor een betere consumentenbescherming, zoals bijvoorbeeld:

- De introductie van een nieuwe gezondheidsslogan ter ondersteuning van reclameboodschappen.
- Verwijderen van de ambiguïteit met betrekking tot personen die in alcoholreclame als minderjarig kunnen worden geïnterpreteerd.
- Plaatsen van reclame voor alcoholhoudende dranken enkel in media waarvan het publiek voor ten minste 70% uit volwassenen bestaat.
- Nauwkeuriger omschrijven welke elementen die tot de cultuur van minderjarigen behoren, dienen geweerd te worden uit reclame voor alcoholhoudende dranken.

Maar ook door in het alcoholconvenant meer aandacht te besteden aan de ontwikkelingen op vlak van sociale media:

- Door digitale reclame voor alcoholhoudende dranken duidelijk als zodanig te identificeren en de identiteit van de adverteerder duidelijker weer te geven.
- Door concrete maatregelen te nemen om te voorkomen dat minderjarigen worden blootgesteld aan digitale reclame voor alcoholhoudende dranken op de sociale media en websites van de betrokken adverteerders.
- Door internetgebruikers te sensibiliseren om commerciële inhoud met betrekking tot alcoholhoudende dranken niet te delen met minderjarigen.

Preventie, bewustmaking en verantwoord gedrag aanmoedigen

Iedereen dient zich ten allen tijde bewust te zijn van het eigen drinkgedrag en de gevolgen daarvan. De overgrote meerderheid van de Belgen die op dit moment al verantwoordelijk met alcohol omgaat, wordt het best positief gestimuleerd om hun gematigde en verantwoorde alcoholconsumptie aan te houden.

Vinum Et Spiritus start in 2023 een campagne gericht op verantwoorde consumptie binnen het segment van jongvolwassenen aangezien het fenomeen van ‘binge drinking’ zich vooral binnen deze groep voordoet.

Verdere ontwikkeling en promotie van laag- en niet alcoholische alternatieven

Een cruciaal onderdeel van verantwoorde alcoholconsumptie is de aanwezigheid van alternatieven met weinig of geen alcohol. Wijn en gedistilleerde dranken worden veelal genuttigd in een sfeer van degustatie en feestelijkheden. De sector is dan ook vastberaden om te blijven investeren in de ontwikkeling en promotie van hoogwaardige alternatieven voor wijn en gedistilleerde dranken die weinig of geen alcohol bevatten, bedoeld om mensen een bredere waaier aan keuzemogelijkheden aan te bieden of voor mensen die kiezen voor een alcoholvrij leven of die om welke reden dan ook geen alcohol kunnen nuttigen.

Fiscaliteit gestoeld op maatschappelijke kost

In het kader van de huidige gezondheidstransitie bieden we graag onze studies, inzichten en modellen in alle transparantie aan om op basis daarvan de accijnzen op verschillende categorieën alcoholhoudende dranken beter af te stemmen op de maatschappelijke kosten van alcoholmisbruik die zij verondersteld worden te compenseren.

Beleid

Beleidsvorming impliceert ook periodieke evaluaties. Dit werd zo voorzien in het akkoord dat de regering heeft gesloten rond het alcoholplan. Volgens ons dient onze overheid eveneens het accijnsbeleid inzake alcoholhoudende dranken tegen het licht te houden. Deze analyse zou alle relevante factoren, zoals overheidsinkomsten, verkoop, grensaankopen, accijnsfraude, de namaakindustrie en de algehele alcoholconsumptie in België, moeten omvatten. Bovendien moet ook rekening worden gehouden met belastingstelsels in naburige landen. Na een zorgvuldige evaluatie en een daaropvolgende impactanalyse, kunnen de diverse doelstellingen van ons accijnsbeleid worden herzien en de tarieven opnieuw worden afgestemd.

In deze context heeft Vinum Et Spiritus een gespecialiseerd extern studiebureau opdracht gegeven om een economische modellering uit te werken rond verschillende alternatieve accijnsscenario's en voor elk van die scenario's de impact op zowel de alcoholsector als de overheidsinkomsten te analyseren.

5. Prioriteiten en aanbevelingen

Wij geloven in een positief, effectief en duurzaam alcoholbeleid en formuleerden daaromtrent 3 prioriteiten, met daaraan gekoppeld een aantal aanbevelingen.

Onze 3 prioriteiten voor een effectief beleid:

- 1. Een alcoholplan dat misbruik gericht aanpakt en verantwoorde consumptie promoot*
- 2. Een fiscaal kader dat waarde creëert voor alle betrokken actoren*
- 3. Een wettelijk kader voor een duurzame en rendabele sector*

1. Een alcoholplan dat misbruik gericht aanpakt en verantwoorde consumptie promoot

Beleidsaanbeveling 1:

Betrek de sector bij de uitwerking en implementatie van een Alcoholplan dat misbruik gericht aanpakt en tegelijk inzet op preventie, gematigde consumptie en informatieverstrekking

Na de goedkeuring van het Interfederaal Alcoholplan (d.d. 29 maart 2023) benadrukte minister Vandenbroucke:

“Alleen door samen te werken, kunnen we het probleem van schadelijk alcoholgebruik ook echt aanpakken.”

De alcoholsector beaamt dit volledig en wil mee een belangrijke rol spelen op vlak van preventie, gematigde consumptie en informatieverstrekking aan de consumenten. Jammer genoeg stellen we vast dat sommigen er bewust voor kiezen om geen samenwerking met de sector op te zetten, maar om – in navolging van een door de WHO uitgekende strategie - in te zetten op prijsverhogingen en op beperkingen van reclame en verkoop of beschikbaarheid.

Dit wijkt af van de Algemene Missie van het Alcoholplan – het verminderen van alcoholmisbruik - en treft ten onrechte vooral de grote meerderheid van Belgische consumenten die gematigd en verantwoord alcohol drinkt.

Onze sectorfederatie onderschrijft de doelstellingen uit de Algemene Missie inzake schadelijk gebruik van alcohol, en ziet tegelijk kansen om de doelstellingen sneller en effectiever te realiseren.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

Actief betrokken worden bij het uitwerken, realiseren en monitoren van de concrete doelstellingen van het Alcoholplan, de voorziene evaluatie en eventuele bijsturing van het plan in 2025.

Beleidsaanbeveling 2:

Keur een wet goed om de verstrekking en het gebruik van alle alcohol enkel toe te laten vanaf de minimum leeftijd van 18 jaar.

Feiten en cijfers wijzen erop dat het effectiever is om van algemene en brede maatregelen te evolueren naar een gerichte aanpak van problematische alcoholconsumptie, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen zoals jongeren.

Vinum Et Spiritus is al lang vragende partij om in België de leeftijdsgrens te verhogen van 16 naar 18 jaar voor de verkoop, het schenken en aanbieden van alle alcoholhoudende dranken, en om flankerende maatregelen te nemen. Net zoals dat vandaag al het geval is in de meeste Europese landen.

Er blijkt alvast een groeiend maatschappelijk én politiek draagvlak te bestaan voor een aanpassing van de minimum leeftijd. Een bevraging van de Onafhankelijke Ziekenfondsen toont aan dat 70% van de Belgen het een goed idee vindt om alle soorten alcohol te verbieden onder 18 jaar. En uit een recente studie van Sciensano⁷ blijkt dat 77,5% van de Belgen vindt dat de minimumleeftijd voor alcohol moet worden opgetrokken van 16 naar 18 jaar.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

Een wijziging van het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van voedingsmiddelen en andere producten. In Art 6 paragraaf 6 van deze wet, laatst gewijzigd bij de wet van 29 november 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht: de afwijking op paragraaf 6 voor bier en wijn wordt geschrapt.

⁷ Sciensano preventiebarometer december 2022

Beleidsaanbeveling 3:

Schep een kader voor reclame, marketing en promotie van alcohol, waarin regulering en zelfregulering elkaar versterken.

Vinum Et Spiritus kiest er bewust voor te blijven investeren in campagnes en activiteiten gericht op een verantwoorde consumptie, door middel van verantwoorde reclame, marketing en promotie.

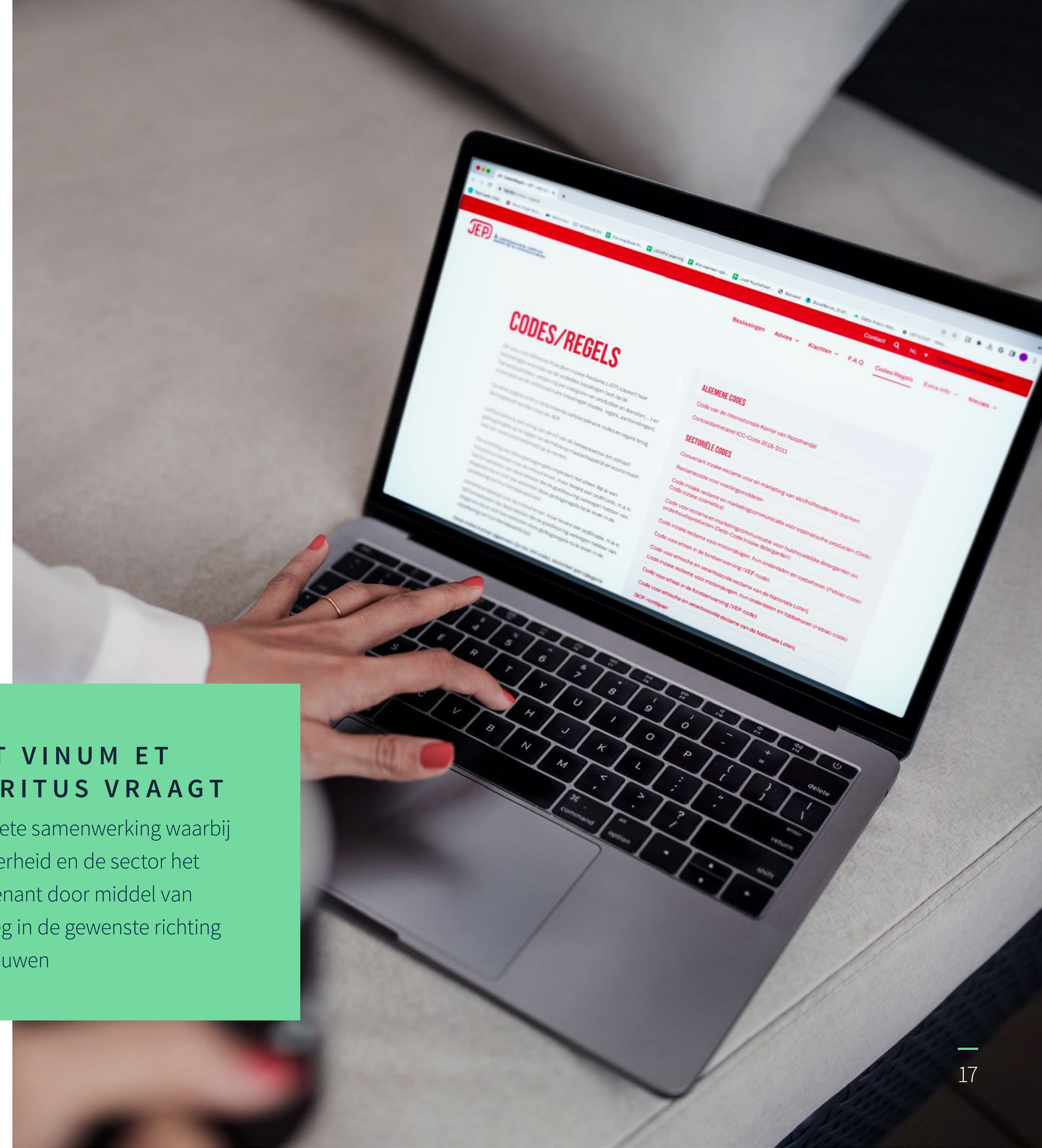
Onze rechtstreekse toegang tot de consument kan in die zin door de overheid als troef worden uitgespeeld in de gezamenlijke strijd tegen alcoholmisbruik.

Vinum Et Spiritus is alvast tevreden dat - wat betreft alcoholreclame - het beschermen van minderjarigen een voorname doelstelling is binnen het Actieplan. De maatregelen die hierover in het Alcoholplan werden opgenomen, maken nu reeds deel uit van het Convenant inzake reclame voor en marketing van alcoholhoudende dranken, een co-regulering tussen de alcoholindustrie, consumentenorganisaties en de regering, met afspraken over de reclame van alcoholhoudende dranken.

Dit alcoholconvenant wordt breed gedragen en goed nageleefd, zoals ook blijkt uit de jaarverslagen van de JEP. Hoewel zelfregulering duidelijk werkt, en het WHO Global Alcohol Action Plan zelfregulering ook erkent als een valabel en gelijkwaardig equivalent van regelgeving, achten wij het perfect mogelijk dat betrokken sectoren en bevoegde overheden actief zouden samenwerken rond concrete aanpassingen aan het alcoholconvenant en/of aanvullende objectieven.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

Concrete samenwerking waarbij de overheid en de sector het Convenant door middel van overleg in de gewenste richting vernieuwen

Beleidsaanbeveling 4:

Maak van sensibilisering rond verantwoorde alcoholconsumptie een absolute prioriteit voor de Gewesten, en geef de sector hierin ook een actieve stem.

Onze federatie en haar leden nemen hun zorgplicht t.a.v. de consument zeer ernstig en investeren daarom al gedurende jaren in verschillende initiatieven en campagnes om consumenten te sensibiliseren omtrent de risico's van schadelijke alcoholconsumptie. Door van de sensibilisering rond verantwoord alcoholgebruik ook een prioriteit te maken voor de Gewesten, krijg je een versterkend effect op vlak van gezondheidspromotie.

We stellen echter vast dat er in het Alcoholplan melding wordt gemaakt van de mogelijkheid “een ‘fonds’ op te richten waaraan de industrie een bijdrage zou moeten leveren zonder zeggenschap te krijgen over de besteding van de middelen.”

Onze ondernemingen vragen om een louter financiële bijdrage te leveren voor een fonds waarvan de doelstelling onduidelijk is en waarin zij geen enkele vorm van inspraak zullen hebben over hoe deze middelen besteed zullen worden, komt echter neer op een de facto extra belasting. Wij zijn geen voorstander van een bijkomend fonds, gezien de inspanningen die de sector nu al levert op vlak van sensibilisering én de eigen verantwoordelijkheid van de Gewesten.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

Een actief samenwerkingsverband met de overheden, met het oog op sensibilisering en gezondheidspromotie, waarbij de sector ook zelf sensibiliseringscampagnes organiseert om mensen bewust te maken van en te informeren over het belang van een gematigde alcoholconsumptie.

2. Een fiscaal kader dat waarde creëert voor alle betrokken actoren

Beleidsaanbeveling 5:

Hanteer een transparante en verdedigbare accijnsarchitectuur die wordt afgestemd op de maatschappelijke kost van alcohol en gestoeld is op een gelijke behandeling van alle alcoholhoudende dranken.

Vinum Et Spiritus pleit voor een eerlijke en gefundeerde fiscaliteit, waarbij de alcoholaccijns in een correcte verhouding staat ten opzichte van de maatschappelijke kosten van alcoholmisbruik. Dit betreft kosten die in verband kunnen worden gebracht met schadelijke consumptie en die gedragen worden door de samenleving (gezondheidszorg, verkeersongevallen, criminaliteit, verlies van productiviteit, ...).

Uit een studie over die maatschappelijke kost van alcohol in België, blijkt dat de directe en indirecte kosten van alcoholconsumptie in totaal zo'n 2 miljard € bedragen⁸. Omgerekend naar de kost per liter pure alcohol kom je op een bedrag tussen 15 en 25€ (afhankelijk of enkel directe of ook indirecte externe kosten mee in rekening worden gebracht).

Het huidige accijnstarief voor gedistilleerde dranken bedraagt 29,93€/ liter pure alcohol, beduidend hoger dan de maatschappelijke kosten.

Ter vergelijking: de huidige accijns voor bier bedraagt 4,81€/ liter pure alcohol. Vinum Et Spiritus wil pleiten voor een toekomst waarin alle producenten van alcoholhoudende dranken hun verantwoordelijkheid opnemen en gelijkwaardig en proportioneel bijdragen aan die maatschappelijke kosten via een eerlijke en gefundeerde fiscaliteit.

Rekening houdend met de ongewenste effecten van de grensaankopen, werd door SEO Amsterdam Economics berekend dat het ideale accijnsniveau voor gedistilleerde dranken in

België zich tussen 11 en 18€/ liter pure alcohol situeert. Dit is de helft lager dan het huidige tarief en dat willen we graag gecorrigeerd zien. Dat een fiscaal beleid deels zou worden uitgewerkt op basis van de notie 'gezondheidsshift' biedt eveneens de mogelijkheid om de accijzen voor de verschillende productcategorieën van alcoholhoudende dranken beter te doen aansluiten bij de maatschappelijke kosten die ze behoren te compenseren.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

De aanpassing van de wijzigingen van de wet van 7 januari 1998 betreffende de structuur en de accijnstarieven op alcohol en alcoholhoudende dranken, zodat alle types alcoholhoudende dranken proportioneel bijdragen, rekening houdend met het aandeel in de maatschappelijke kost van alcoholmisbruik en met de gevoeligheid op vlak van grensaankopen.

Beleidsaanbeveling 6:

Hanteer een beleid dat rekening houdt met de inflatie en dat de fiscale lasagne aanpakt, zodat onze competitiviteit ten opzichte van onze buurlanden wordt hersteld.

Ondanks de hoopgevende signalen, moeten we vaststellen dat voor bepaalde grondstoffen de effecten van de recente inflatie ongewijzigd zijn gebleven. Sommige grondstoffen zijn weliswaar in prijs gedaald, andere blijven recordprijzen halen. Bovendien zitten producenten vaak vast aan langlopende contracten, waardoor de daling zich nog niet laat voelen. Het prijzenobservatorium heeft ook aangetoond dat de gestegen grondstofkosten slechts gedeeltelijk en met vertraging worden doorgerekend aan supermarkten en consumenten.

Ook de energieprijzen blijven volatiel en tal van ondernemingen moesten recent overstappen van historisch goedkope vaste contracten naar duurdere variabele. Reken daarbij nog de historisch hoge loonindexering – zeker in vergelijking met het buitenland - en je begrijpt dat de rentabiliteit van heel wat ondernemers onder druk staat.

Daarbovenop komt nog de fiscale lasagne van de overheid die een veelvoud van taksen en heffingen oplegt. In de logica van de WHO daalt alcoholconsumptie wanneer de prijzen van alcohol stijgen, bijvoorbeeld door een verhoogde fiscaliteit. Diezelfde logica dreef de vorige Belgische regering ertoe om in november 2015 de accijnzen op alcohol te verhogen.

Deze accijnsverhoging op wijn en gedistilleerde dranken is niet alleen fiscaal en economisch contraproductief gebleken, maar werkt ook niet als gezondheidsmaatregel. De verhoging heeft niet geleid tot een significante daling in consumptie of vermindering van problematisch alcoholgebruik, enkel tot een verplaatsing van aankopen naar het buitenland . In een kleine, open economie als de Belgische, waar de helft van de bevolking op minder dan 50 kilometer van de grens woont, werken accijnsverhogingen simpelweg niet als maatregel. Dit standpunt wordt onder

Volume (000 L)

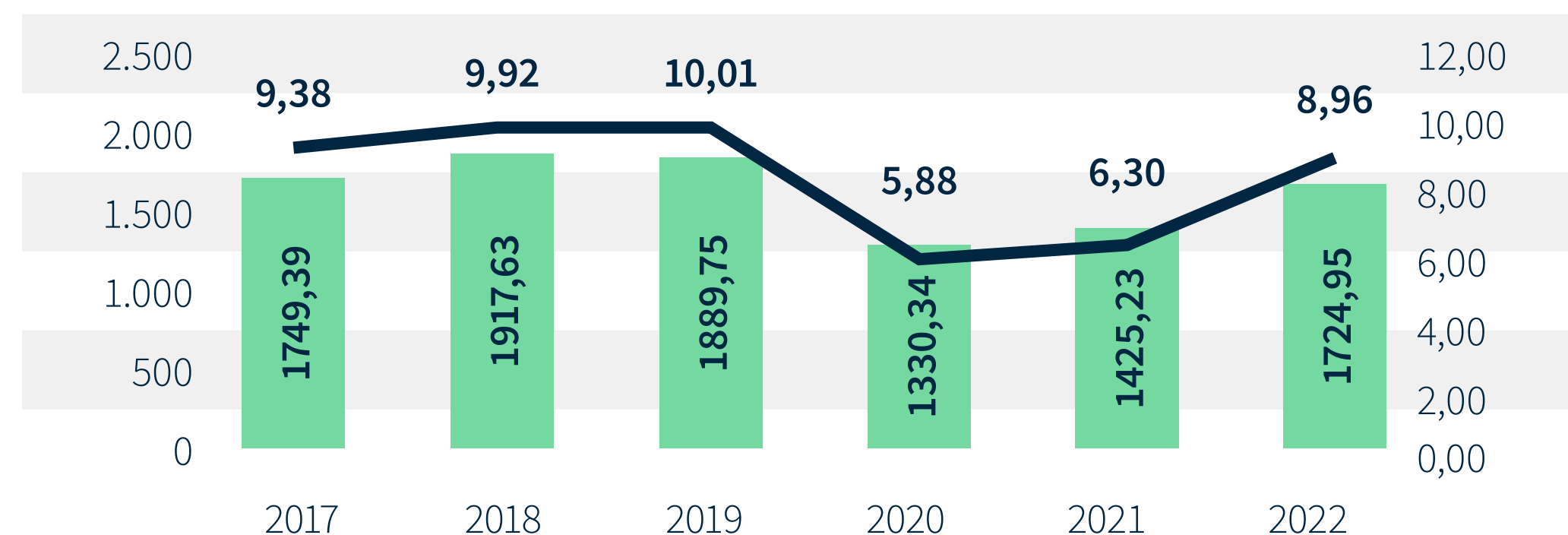

Volume share

Volume ('000 Liter) spirits door particulieren aangekocht in buurlanden

Procentueel (%) aandeel t.o.v. het totaal volume van door Belgen aangekochte spirits

andere gedeeld door OESO-experten en cijfers van het WHO.

Grensoverschrijdend winkelen schaadt niet alleen de lokale producenten en de Belgische detailhandel, maar ook de staatskas. Consumenten die hun alcoholhoudende

dranken in het buitenland kopen betalen hierop immers geen belastingen in België. Wat zich vertaalt in een netto verlies aan inkomsten van 40 Mio € per jaar.

Door middel van promotionele acties op gedistilleerde dranken en schuimwijnen – die via publicaties in de verschillende landstalen in België kenbaar gemaakt worden - lokken de handelaars over de grens onze Belgische consumenten naar hun winkels. Eenmaal daar, kopen deze vaak nog andere consumptiegoederen aan, wat zich vertaalt in opnieuw een verlies aan inkomsten voor de staatskas van 540mio€ per jaar volgens een recente studie van Fevia.

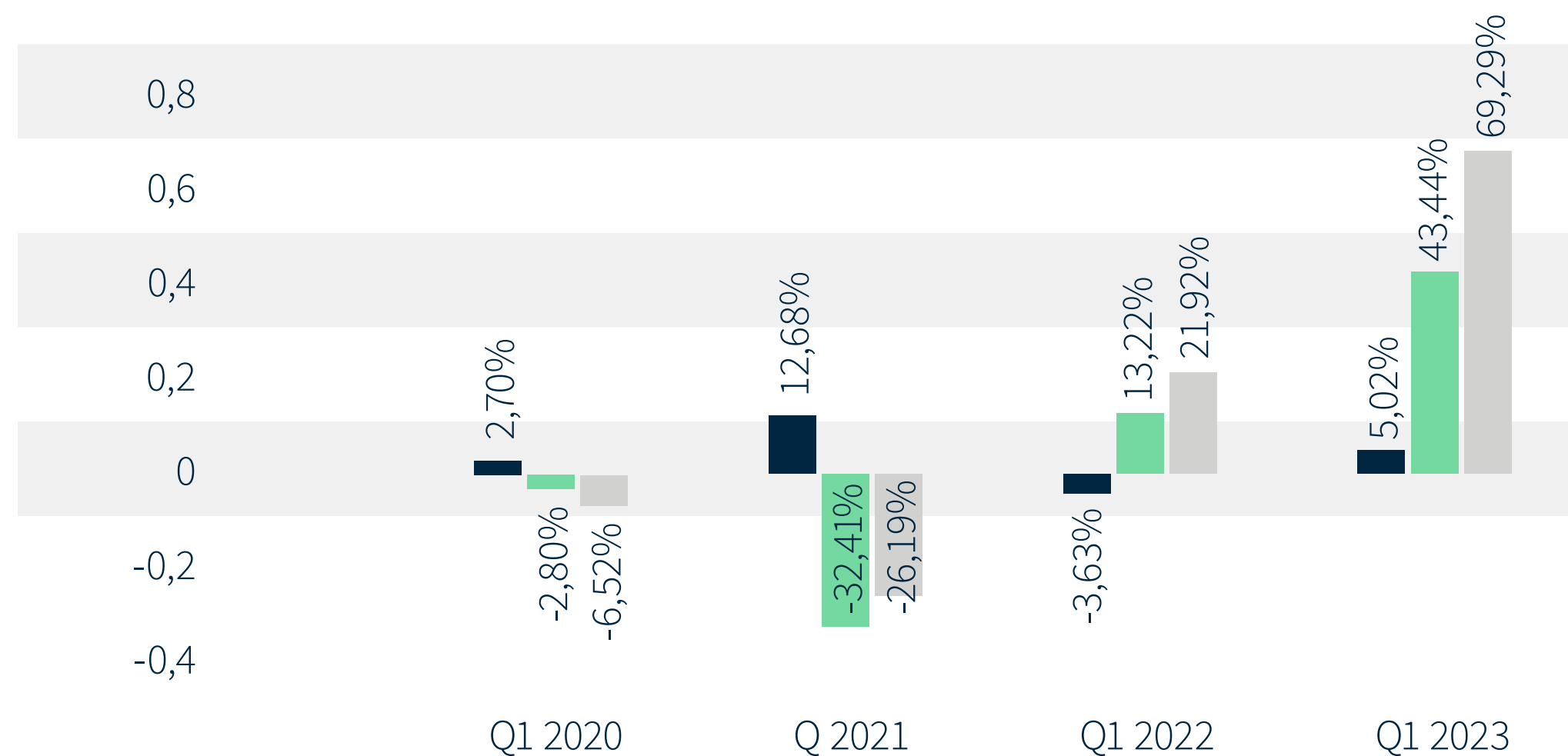
Een recent onderzoek uitgevoerd door GfK in opdracht van Comeos, toont aan dat de aankopen in het buitenland door Belgische

consumenten sinds begin 2023 zelfs nog exponentieel toenemen.

Een andere studie van GfK (zie grafiek op p. 20) , in opdracht van Vinum Et Spiritus, toont aan dat over de grens aangekochte gedistilleerde dranken een belangrijke motor zijn van deze groei.

Willen we onze Belgische consumenten overtuigen om in Belgische winkels hun aankopen te doen, dan moeten we zorgen voor een winkelkar die rendabel is voor de hele keten én betaalbaar voor de consument. En dat kan alleen als alle actoren in de keten samenwerken en daarbij zal ook de politiek zijn bijdrage moeten leveren.

Procentuele evolutie grensaankopen

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

De federale overheid dient de hefboomen die ze ter beschikking heeft – zoals ondermeer selectieve lastenverlagingen - te gebruiken om het probleem van de inflatie maar ook het verlies aan competitiviteit aan te pakken. Daarom pleiten we ervoor dat ze het steeds maar groeiende fenomeen van de grensaankopen en de rol van de fiscale lasagne als katalysator hiervan, grondig analyseert. De resultaten vormen de basis voor een daadkrachtig stappenplan.

Bron cijfers: GfK

3. Een wettelijk kader voor een duurzame en rendabele sector

Beleidsaanbeveling 7:

Voer een duurzaam alcoholbeleid, gebaseerd op een evenwichtige wetenschappelijke analyse en waarin gematigde consumptie een onderdeel kan zijn van een gebalanceerde levensstijl.

We stellen vast dat de strijd tegen alcoholmisbruik evolueert naar een strijd tegen alcoholconsumptie. Terwijl alcoholconsumptie wel degelijk een plaats heeft in onze maatschappij. Dat wordt ook duidelijk bevestigd in de visie van de Interfederale Strategie inzake schadelijk gebruik van alcohol.

De Strategie wijst ook op de rechten en vrijheden van het individu om alcohol te consumeren, en het recht op correcte, adequate en toegankelijke informatie. De consument heeft recht op objectieve feiten die hem in staat stellen om zelf verantwoorde keuzes te maken over alcoholconsumptie.

Iedereen is het erover eens dat overmatige alcoholconsumptie slecht is. Aan de andere kant bestaat er ook een genuanceerd academisch debat over de effecten van gematigde

alcoholconsumptie. Onderzoek toont aan dat gematigd drinken – nu en dan een glas – positieve gezondheidseffecten kan hebben, bijvoorbeeld ten aanzien van hart- en vaatziekten, diabetes type 2 en dementie⁹.

Ook het maatschappelijk debat en de wetenschappelijke discussie rond alcohol en kanker verdient de nodige voorzichtigheid en nuance. Hoewel er studies zijn die aantonen dat er sprake is van een verhoogd relatief risico op een specifiek type kanker bij lage alcoholconsumptie (10g/dag), zijn er eveneens studies¹⁰ die aantonen dat er geen sprake is van een verhoogd risico op kanker bij gematigde consumptie (max 30g/dag).

Wie alcohol drinkt in Ierland, kan binnenkort op het etiket lezen dat alcohol het risico op kanker verhoogt. Onderzoek toont aan dat

dergelijke aanbevelingen dikwijls niet de juiste doelgroep bereiken. De personen die dagelijks grote hoeveelheden alcohol drinken, liggen immers niet wakker van dat soort waarschuwingen. Dit in tegenstelling tot de gematigde drinker die al bewust bezig is met gezonde eet- en leefgewoonten en die alcohol al dan niet een plaats heeft gegeven binnen een gebalanceerde levensstijl.

De stelling dat er een direct en negatief causaal verband bestaat tussen alcohol en gezondheid en er bijgevolg geen ‘veilige’ consumptie van alcohol mogelijk is, is niet wetenschappelijk correct, want ze houdt geen enkele rekening met de genuanceerde wetenschappelijke conclusies

Meer nog, de bewering dat er geen veilig niveau (‘No safe level’) van alcoholconsumptie bestaat, is misleidend en ze wordt ontkracht door 4 decennia aan onafhankelijk onderzoek¹¹.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

Wij pleiten ervoor om af te stappen van het narratief dat elke druppel alcohol schadelijk is voor de gezondheid en in de plaats in te zetten op een genuanceerd narratief van en sensibilisering van gematigde consumptie als onderdeel van een gebalanceerde levensstijl.

⁹ University of Washington, (15 juli 2022), Global Burden of Disease, gepubliceerd in The Lancet

¹⁰ Bagnardi et al (2015), Alcohol consumption and site-specific cancer risk: a comprehensive dose-response meta-analysis

¹¹ IARD's Rapid Response Databank on alcohol and health

Beleidsaanbeveling 8:

Pas een beleid toe dat informeren van de consument via digitale etiketten toelaat.

Bij het streven naar gematigde en verantwoorde alcoholconsumptie is het van essentieel belang dat consumenten adequate en juiste informatie krijgen, zodat zij met kennis van zaken kunnen beslissen of, welke en hoeveel alcohol zij willen drinken.

Heel veel van die informatie kunnen consumenten vandaag vinden op het etiket en de regels daaromtrent zijn vastgelegd in een EU-verordening, de zogenaamde FIC (Food Information to Consumers) -regulering. In het kader van de “Farm-to-Fork” - strategie heeft de Europese Commissie aangekondigd de FIC-verordening te herzien zodat consumenten nog meer informatie verkrijgen, onder andere over ingrediënten. Bovendien kadert de voorgestelde herziening in het bredere “Europe beating Cancer” - plan, door een verplichte vermelding in overweging te nemen van de lijst van alle ingrediënten en de voedingswaardedeclaratie voor alle alcoholhoudende dranken.

Als sector zijn wij weliswaar een absolute voorstander van het verstrekken van voldoende en correcte informatie naar de consument, maar we pleiten wel voor een maximale harmonisering op Europees niveau van de reglementering rond etikettering. Alleen op die manier kunnen producten vrij circuleren binnen de Europese markt en kunnen disproportionele kosten vermeden worden.

Bovendien willen we er ook op wijzen dat, door de sterke toename van de te verstrekken informatie en de vereiste taalversies in eigen land en voor exportdoeleinden, de beschikbare plaats om te informeren op een fysiek etiket nu eenmaal beperkt is. In een tijdperk dat gekenmerkt wordt door verregaande digitalisering heeft onze sector een systeem van digitale etiketten met QR-codes uitgewerkt, waarachter een schat aan informatie schuilgaat en waarvan de resultaten heel positief zijn!

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

De overheid verdedigt een beleid waarbij de regels omtrent de aan de consument te verschaffen informatie (zoals energiewaarde, ingrediënten of gezondheidswaarschuwingen) worden geharmoniseerd op EU-niveau omdat hierdoor het vrij verkeer van goederen binnen de EU wordt gegarandeerd en buitenproportionele kosten als gevolg van afwijkende nationale regels worden vermeden. Wij pleiten er ook voor dat de Belgische overheid tijdens de onderhandelingen rond dit Europees kader het gebruik van digitale informatiedragers ondersteunt.

Beleidsaanbeveling 9:

Werk een beleid uit gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen om verpakking en verpakkingsafval te vermijden en/of te reduceren.

Vinum Et Spiritus en haar leden leveren al jarenlang inspanningen om de levenscyclus van haar producten verder te verduurzamen, van grondstoffen tot afvalverwerking. Wij ondersteunen dan ook alle inspanningen die verpakkingsafval willen aanpakken en die beogen om de milieu-impact van verpakkingen in de EU te verminderen. Vanuit die optiek verwelkomen we de ambitie van de Europese Commissie in het PPWR (Proposal on Packaging and Packaging Waste) - voorstel om de circulariteit van verpakkingen verder te promoten.

Wij zijn echter van mening dat sommige van de voorgestelde maatregelen voorbij gaan aan de specifieke kenmerken van onze sector, en daardoor sterke gevolgen zouden hebben voor de EU-consumenten en de industrie in Europa en daarbuiten. Met name de bindende streefcijfers op vlak van herbruikbare, lichtgewicht verpak-

kingen en het feit dat glas daarbij beschouwd wordt als ‘te vermijden afval’, zijn onvoldoende gestoeld op wetenschappelijke data.

In een circulaire economie hoeven we immers glas niet te beschouwen als ‘te vermijden afval’, maar veeleer als een grondstof voor de productie van nieuwe glazen verpakkingen. Door te kiezen voor glas worden net niet-recycleerbaar verpakkingsmateriaal en verpakkingsafval vermeden. Glas kan immers steeds opnieuw gesmolten en gerecycleerd worden, zonder enig kwaliteitsverlies. Uit het jaarverslag 2022 van Fost Plus blijkt dat 123% van de door haar leden op de markt gebrachte glazen verpakkingen wordt gerecycleerd. Dit cijfer ligt boven de 100% omdat het ook de flessen omvat die door consumenten in het buitenland aangekocht werden (grensaankopen). Ons land behoort hiermee tot de Europese top en deze resultaten zijn nu al beduidend hoger dan de EU-doelstellingen (75%) voor 2030.

En op vlak van gewicht levert onze sector - in het kader van preventieprogramma's van de IVClE (Interregionale Verpakkingscommissie) – al jaren

inspanningen om het gewicht van onze glazen flessen verder te beperken zonder in te boeten op het aspect veiligheid. Mogelijkheden om het gewicht nog verder te reduceren, worden momenteel onderzocht en getest maar zijn uitermate beperkt.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

Glas is een materiaal dat zich perfect leent tot recyclage en daardoor absoluut een plaats heeft binnen een circulaire economie.

Wij pleiten er dan ook voor dat dit verpakkingsmateriaal niet langer gecatalogeerd wordt als ‘te vermijden afval’. Meer nog, we ijveren ervoor dat qua duurzaamheidsprofiel het recycleren van glas en het hergebruik van glazen flessen als gelijkwaardig worden beschouwd.

Beleidsaanbeveling 10:

Voer een beleid op vlak van herbruikbare verpakkingen dat rekening houdt met de eigenheid en mondiale keten van de sector.

Herbruikbare verpakkingen kunnen een belangrijke rol spelen als afvalpreventiemaatregel en kunnen dus een efficiënte en duurzame oplossing zijn. Ze zijn echter niet altijd geschikt - noch de optimale oplossing - voor alle productcategorieën.

In het geval van wijnen en gedistilleerde dranken zijn we ervan overtuigd dat inzetten op herbruikbare verpakking in plaats van recyclege geen goede keuze is. Ondanks de recente investeringen in nieuwe stokerijen en de toename van de totale oppervlakte van wijngaarden in ons land, wordt de overgrote meerderheid van gedistilleerde dranken en wijnen die hier worden gecommmercialiseerd nog steeds hoofdzakelijk geïmporteerd, uit EU-lidstaten maar evenzeer uit niet-EU-landen.

Het is eigen aan herbruikbare verpakkingen dat ze circuleren van bottelaars naar de winkelier/grote distributie en van daaruit naar de consument om daarna via dezelfde weg terug te keren. Dit systeem levert echter enkel milieuwinst op in korte toeleveringsketens van maximaal 200 tot 300 km. Tegen deze wetenschappelijke achtergrond kan het verschepen van een enorm aantal lege glasflessen voor hergebruik door de hele EU en terug naar verre landen onmogelijk enig milieuvoordeel opleveren en maakt het ze a priori ongeschikt voor duurzame hergebruiksystemen.

Voorkeur geven aan herbruikbare verpakking impliceert ook dat de verpakking bestand moet zijn tegen veelvuldige behandeling en transport, hetgeen het onmogelijk maakt om het gewicht van de glazen flessen verder te verminderen, terwijl daar de laatste jaren net sterk wordt op ingezet vanuit een duurzaamheidsperspectief.

Voorkeur geven aan herbruikbare verpakkingen impliceert ook een standaardisatie van de verpakking, wat indruist tegen de eigenheid van onze sector. In tegenstelling tot andere alcoholhoudende dranken, zoals bijvoorbeeld bier, bepaalt het design van flessen van gedistilleerde dranken immers heel sterk het DNA van een merk en helpt het bovendien bij het vermijden van namaak.

Tenslotte duurt het bij wijnflessen en flessen gedistilleerde drank – in vergelijking met andere alcoholhoudende dranken zoals bijvoorbeeld bier - veel langer alvorens ze geopend en volledig geconsumeerd worden. Een fles gedistilleerde drank wordt met andere woorden meerdere malen hergebruikt alvorens ze in de glascontainer terecht komt.

WAT VINUM ET SPIRITUS VRAAGT

In het kader van de PPWR (Packaging and Packaging Waste Regulation) pleiten wij ervoor dat hergebruik van drankverpakking enkel voorzien wordt als het een veilig, economisch haalbaar én ecologisch duurzaam alternatief vormt voor recycleerbare, eenmalige verpakkingen zoals glas.

Bovendien pleiten we voor het behoud binnen de PPWR van voldoende flexibiliteit omtrent het design van de verpakking voor gedistilleerde dranken.

Livornostraat 13 bus 5, 1060 Brussel, België

Telefoon: + 32 2 537 00 51

Email : info@vinumetspiritus.be